

CITYSCAPES BARCELONA

ISBN 9789465318301

Eerste druk 2025

© Lesley Nieuwenhuis

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.cityscapesreisgidsen.nl

CITYSCAPES BARCELONA

LESLEY NIEUWENHUIS

INHOUD

STAD VAN VEERKRACHT EN MOED	5
Van Barcino tot Barcelona	8
Het verhaal van Sant Jordi	10
Antoni Gaudí, de architect van Barcelona	12
Salvador Dalí, de meester van het surrealisme	15
Pablo Picasso, de rebel van de moderne kunst	18
Joan Miró, de stille kracht van de stad	20
De opkomst van streetart	22
Derbi Barceloní	24
Lekkers uit de stad	26
01. HIGHLIGHTS	28
Park Güell	29
Sagrada Família	31
Arc de Triomf	34
Parc de la Ciutadella	36
Casa Batlló	38
Casa Milà	40
Plaça de les Cascades	42
Catedral de la Santa Creu i Santa Eulàlia	44
Recinte Modernista de Sant Pau	46
Poble Espanyol	48
02. BARRI GÒTIC	50
03. EL BORN	56
04. EL RAVAL	63
05. EIXAMPLE	71
06. GRÀCIA	78
07. MONTJUÏC	84
08. POBLE-SEC	91
09. BARCELONETA	96
10. POBLENOU	101
11. PRAKTISCHE INFORMATIE	105

STAD VAN VEERKRACHT EN MOED

Er zijn van die steden waarvan de sfeer en de energie je meteen raakt. Niet door de hoogte van de gebouwen, de drukte van het verkeer of de bezienswaardigheden, maar door het gevoel dat er onder de oppervlakte iets leeft. Barcelona is zo'n stad.

Achter de mozaïeken van Gaudí, de geur van versgebakken churros en de vrolijke klanken op straat, schuilt een ziel die gevormd is door eeuwen van strijd, verlies en heropbouw. Barcelona staat bekend als veerkrachtig, dapper en strijdvaardig en dat voel je overal in de stad.

Barcelona's reputatie als heldhaftige stad begon op 11 september 1714. De stad werd belegerd tijdens de Spaanse Successieoorlog, en ondanks dat Barcelona viel en haar autonomie verloor, bleef het verzet levend. Tot op de dag van vandaag wordt deze gebeurtenis herdacht tijdens La Diada, een Catalaanse nationale feestdag.

Op deze dag hangen de Catalaanse vlaggen uit en zie je het rood-geel van Catalonië in de straten. Deze nationale feestdag is er niet (alleen) vanwege een herdenking van het verlies, maar juist vanwege de collectieve herinnering aan een stad vol moedige inwoners.

In de 20e eeuw werd Barcelona opnieuw het toneel van strijd, maar dan tegen het opkomende fascisme. Tijdens de Spaanse Burgeroorlog koos de stad de kant van de republikeinen.

Barcelona werd gebombardeerd, leeggehaald en verscheurd door geweld, maar bleef ook in deze tijd symbool voor hoop. De beroemde mural Guernica van Pablo Picasso komt uit dit tijdperk van pijn en protest.

Het schilderij verwijst dan wel naar een Baskische stad, uiteindelijk is het een universeel beeld van lijden en van weerbaarheid.

Na de overwinning van Franco begon een periode van onderdrukking in de stad. Catalaans spreken werd verboden en de identiteit van de stad werd letterlijk ondergronds geduwd.

Maar de cultuur en het verzet verdween niet. In achterkamers en kleine boekhandels, op binnenplaatsen en geheime bijeenkomsten, leefde het Catalonië verder.

Het was geen luid protest, maar een stille vorm van verzet, waarin je blijft wie je bent, ook als niemand het mag zien.

Na de dood van Franco in 1975 bloeide Barcelona op als nooit tevoren. De Olympische Spelen van 1992 worden gezien als het kantelpunt. Verwaarloosde wijken werden aangepakt, het strand werd opnieuw verbonden met de stad en vergeten plekken kregen een mooie nieuwe bestemming.

Het strijdvaardige karakter zijn Barcelona en de inwoners niet verloren en de stad is niet bang om zich uit te spreken. Op het Plaça de Sant Jaume draagt men spandoeken.

In de streetart worden politieke boodschappen gecombineerd met poëzie. De stad heeft veel meegemaakt, maar nog veel meer te vertellen.

Ook ik heb mijn hart verloren aan Barcelona, vanaf het moment dat ik voor het eerst op Plaça de Catalunya uitstapte.

De combinatie van rauwe stad en schoonheid, de openheid van de mensen en het feit dat je altijd weer iets nieuws ontdekt, zorgt dat je verliefd wordt. In deze gids heb ik mijn favoriete plekken en verhalen verzameld. Je leest over de mooiste plekken van El Raval, het verhaal van Gaudí en de beste mercados van de stad.

Maar volledig? Dat is het niet. En dat hoeft ook niet. Barcelona laat zich niet vangen in één boek, één bezoek, of één verhaal. Ik hoop dat deze gids je inspireert om de stad te ontdekken.

De leukste wijken van Barcelona:

Barri Gòtic: Het middel-eeuwse hart van Barcelona.

El Raval: De wijk van kunst, cultuur, street food en vintage.

El Born: Een mix van mode-boetieks, ateliers en tapas achter historische gevels.

Eixample: Een raster met brede boulevards en meesterwerken van Gaudí.

Gràcia: Een wijk met een artistieke, onafhankelijke sfeer, met pleintjes vol locals, wijnbars en winkeltjes.

Poble-sec: Een wijk vol kleine theaters, livemuziek en tapas op elke straathoek.

Barceloneta: Ooit een visserswijk, nu het strandhart van de stad.

Poblenou: Barcelona's creatieve long, waar start-ups, kunstgalerijen en strandleven samen-komen.

Montjuïc: Een cultureel en historisch baken, met kastelen, musea en tuinen.

VAN BARCINO TOT BARCELONA

De oorsprong van Barcelona gaat terug tot de Romeinse tijd, rond 15 v.Chr., toen de nederzetting Barcino werd gesticht. Strategisch gelegen tussen zee en bergen groeide het uit tot een kleine stad binnen het Romeinse Rijk.

Na de val van Rome volgden de Visigoten en later kortstondig de Moren, tot Karel de Grote's zoon Lodewijk de Vrome de stad veroverde en Barcelona in 801 opnam in de zogenaamde Marca Hispanica.

Vanaf de middeleeuwen ontwikkelde Barcelona zich tot een handelscentrum en hoofdstad van het graafschap Barcelona. De stad werd onderdeel van het machtige koninkrijk Aragón en kende een goede periode als handelsgrootmacht in de Middellandse Zee. De gotische wijk is vooral gebouwd in deze glorieertijd.

De Gouden Eeuw werd gevolgd door zware tijden. Na de Spaanse Successieoorlog in 1714 werd Barcelona zwaar gestraft door Filips V. De Catalaanse instellingen werden afgeschaft, de taal verboden en de wijk La Ribera deels gesloopt om plaats te maken voor de Ciutadella, een fort van onderdrukking.

Tot diep in de 19e eeuw leefde Barcelona onder centrale controle vanuit Madrid, al bleef men ondergronds werken aan de Catalaanse culturele heropleving. In de 19e eeuw begon de stad aan een nieuw hoofdstuk. Barcelona werd het industriële hart van Spanje en dat trok tienduizenden arbeiders naar de stad.

Er ontstond een snelle verstedelijking, tegelijkertijd met een welvarende bourgeoisie. Die combinatie zorgde voor een grootschalige stadsplanning en een culturele heropleving, die bekendstaat als de Renaixença. Catalaans werd herontdekt als literaire taal en de trots op de Catalaanse identiteit kwam terug.

Architecten als Antoni Gaudí, Domènech i Montaner en Puig i Cadafalch ontwierpen iconische gebouwen als de Sagrada Família, het Palau de la Música Catalana en Casa Batlló. Ook op stedenbouwkundig vlak werd de stad heruitgevonden. De ingenieur Ildefons Cerdà ontwierp het Eixample-plan, met brede straten, veel licht en lucht en een rasterstructuur.

Tijdens de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) koos Barcelona de kant van de Republiek en na de overwinning van Francisco Franco werd Catalonië zwaar onderdrukt. Na de dood van Franco in 1975 volgde een explosie van creativiteit en democratische heropbouw.

Ook de 21e eeuw brengt nieuwe uitdagingen met zich mee. Massatoerisme, gentrificatie, en woningnood zorgen voor spanningen in de stad. Terwijl miljoenen toeristen jaarlijks de Ramblas bewandelen en selfies nemen bij de Sagrada Família, voelen veel inwoners zich weggedrukt uit hun eigen wijken, terwijl de kosten voor levensonderhoud blijven stijgen.

De toekomst van Barcelona zal afhangen van de nieuwe balans tussen lokale belangen en internationale uitstraling. En op dat vlak zal de stad zich opnieuw moeten uitvinden, zoals ze dat al zo vaak gedaan heeft.

HET VERHAAL VAN SANT JORDI

Overall in de stad kom je verwijzingen naar Sant Jordi tegen. In de straatnamen, de gebouwen en zelfs in de ontwerpen van Gaudi. De legende van Sant Jordi kennen wij als het verhaal van Joris en de draak.

Waar dit in vele landen slechts een legende is, is dit in Barcelona heel anders. In deze stad is Sant Jordi een symbool van liefde, moed en identiteit. De stad viert ieder jaar, op 23 april, de dag van Sant Jordi met rozen en boeken.

Volgens de overlevering werd ooit in een Catalaans dorp een draak verslagen door de moedige ridder, Jordi. Hij redde hiermee het leven van de prinses en het bloed van het monster ontsproot een rozenstruik, waarvan hij een roos aan de prinses schonk. Die roos werd het symbool van liefde, passie en offer en de draak was het kwaad dat overwonnen werd.

Omdat het volgens het verhaal in een Catalaans dorp plaatsvond was Sant Jordi niet alleen de beschermer van geliefden, maar ook van de beschermer van de Catalaanse cultuur zelf. Toen Spanje onder Franco's dictatuur leefde, mochten Catalaanse boeken en de taal niet publiekelijk worden getoond, maar op Sant Jordi's dag werd daar een uitzondering op gemaakt. Mensen kochten boeken "voor hun geliefde" zodat de taal en cultuur in leven kon blijven.

Grootmeester Antoni Gaudí verwerkte de beschermer van de Catalaanse cultuur in zijn werk. Het dak van Casa Batlló lijkt op de rug van een draak en het torentje met een kruis staat voor de lans van Sant Jordi die het monster doorboort.

Ook in de Sagrada Família leeft Sant Jordi voort. Boven de hoofdingang van de Passie-façade is zijn beeld te zien, te paard en met lans, als bewaker van geloof en hoop.

Voor de inwoners van Barcelona is 23 april nog steeds een belangrijke feestdag. Het is een dag waarop mannen traditioneel een roos geven en vrouwen een boek kopen voor hun geliefde. Maar het progressieve Barcelona zou zichzelf niet zijn, als daar ook geen moderne draai aan werd gegeven.

Tegenwoordig is het daarom gebruikelijk om voor een geliefde een boek en een roos te kopen. Boekwinkels, markten en scholen vieren deze dag als een tweede Valentijnsdag, maar dan met een culturele ziel.

ANTONI GAUDÍ, DE ARCHITECT VAN BARCELONA

Zeg je Barcelona, dan zeg je Antoni Gaudí. De Catalaanse architect heeft met zijn meesterwerken de Sagrada Família, Park Güell, Casa Batlló en La Pedrera de stad een naam en gezicht gegeven. Met zulke spectaculaire ontwerpen zou je misschien een extravagante persoonlijkheid verwachten, maar niets is minder waar. Antoni Gaudí was een man die een eenvoudig en toegewijd leven leidde.

Antoni Gaudí werd in 1852 geboren in Reus, een klein stadje in het zuiden van Barcelona. In zijn jeugd trok hij naar de grote stad. Hij volgde zijn architectuuropleiding aan de Escola Tècnica Superior d'Arquitectura in Barcelona, waar hij in 1878 afstudeerde.

Tijdens zijn studie werkte hij aan verschillende projecten en liep hij stage bij het ontwerpteam van Parc de la Ciutadella. Hij werkte mee aan het ontwerp van de prachtige gouden fontein en andere decoratieve elementen. Na zijn afstuderen begon hij te werken als architect en kreeg hij opdrachten zoals Casa Vicens en het werk voor de familie Güell.

Dankzij deze projecten maakte hij naam in de stad, maar pas in 1883, kreeg hij de leiding over de bouw van de Sagrada Família en dat was het project wat zijn levenswerk zou worden. Ondanks deze grote successen leidde Gaudí een bescheiden leven. Hij trouwde nooit en wijdde zich volledig aan zijn werk en zijn religie. Hij vond luxe onnodige en ging helemaal op in zijn werk. Zijn soberheid werd sterker naarmate hij ouder werd.